

ויקימדיה ישראל (עמותה רשומה)

מס' עמותה 58-047-643-01

(להלן: "העמותה")

דו"ח ועדת ביקורת לשנת 2010

לכבוד

האסיפה הכללית של ויקימדיה ישראל (ע"ר)

הנדון: דו"ח ועדת ביקורת

א. מבוא:

1. מכוח תפקידה לפי סעיף 30 לחוק העמותות התש"ס – 1980, מתכבדת ועדת הביקורת להגיש את המלצתה בפני האסיפה הכללית של העמותה לצורך אישור הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים של העמותה לשנת 2010.
2. ועדת הביקורת עיינה בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים של העמותה ליום 31 בדצמבר 2010.
3. הועדה מצאה כי הנתונים המוצגים בדוחות הכספיים ובדוחות המילוליים תואמים את פעילות העמותה לשנת 2010, את מצבת נכסיה והתחייבויותיה ל-31 בדצמבר 2010 והינם בהתאם למטרות העמותה.

ב. מועד הגשת הדוחות הכספיים:

4. ראשית תתייחס ועדת הביקורת למועד הגשת הדוחות הכספיים. דוחות אלה הוגשו באיחור של חמישה חודשים לאסיפה הכללית, וזאת בשל עומס עבודה רב על גזבר העמותה בשל פעילות העמותה הרבה בשנת 2011, וכך עומס על רו"ח העמותה (שנגרם בשל העובדה שהעמותה עברה לרו"ח אחר בשנה זו). הודעה על איחור זה ופירוט הנסיבות נמסרה מראש לוועדת הביקורת ולועד העמותה. ועדת הביקורת בדקה את נסיבות האיחור בהגשת הדוחות, והגיעה למסקנה כי איחור זה היה בלתי נמנע. ועדת הביקורת מצפה מגזבר העמותה ומרו"ח של העמותה לעמוד במועדים הקבועים בחוק ולהגיש את הדוחות הכספיים לשנת 2011 במועדם.

ג. התייחסות לפעילות העמותה בשנת 2010:

5. להלן התייחסות לפרטי הדוחות הכספיים, בהתאם לסיווגם לפי מטרות העמותה:

1.ג. קידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים.

5.1 בשנת 2010, במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הידע וההשכלה בישראל באמצעות איסופם, יצירתם והפצתם של תכנים חופשיים, פעלה העמותה הן באמצעות סיוע לוגיסטי לפעילי מיזמי קרן ויקימדיה (סיוע לויקיפדיה ומיזמים אחרים באירגון מפגשים וכנסים), והן באמצעות סיוע לאיסוף תוכן חופשי ויצירתו (אירגון סיורי צילום, וכן המשך שיתוף פעולה עם איגוד האינטרנט הישראלי במיזמי איסוף תמונות של האיגוד, "פיקי ויקי"). במקביל פעלה העמותה במישור החקיקתי וקידמה חקיקה ליצירת תכנים חופשיים, ובעיקר את החוק לעניין זכויות היוצרים של המדינה ביצירותיה.

2.ג. שיפור שוויון ההזדמנויות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל.

5.2 במסגרת פעילות העמותה לשיפור שוויון ההזדמנות בגישה לידע חופשי והנגשתו של הידע לכלל החברה בישראל המשיכה העמותה במאמציה ליצירת תוכן לא מקוון אשר יחולק באופן חופשי לתלמידים שאין להם גישה לאינטרנט במסגרת פרויקט "מחשב לכל ילד". פרויקט זה התקדם בצורה איטית ביותר, בשל קשיים טכנולוגיים רבים, וחוסר במתנדבים בעלי רקע טכנולוגי היכולים לסייע לקידום הפרוייקט. בשל קשיים אלה שכרה העמותה מתכנת על מנת לפתור את הקשיים שהתגלו. ועדת הביקורת תציין כי שנתיים לאחר שכירת המתכנת, נכון לחודש דצמבר 2011 (מועד כתיבת דוח זה) טרם הסתיימו הכשלים הטכנולוגיים, וועד העמותה מתבקש לקדם את הטיפול בנושא זה ולסיימו בהקדם, או להחליט על הפסקת הפרוייקט.

3.ג. קידומן של מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה

5.3 במסגרת מטרתה של העמותה לקידום מערכות מחשב ואינטרנט המשמשות לאיסוף והפצה של תכנים חופשיים בעבודה שיתופית, ובפרט אלה המשמשות במיזמים של קרן ויקימדיה, יזמה העמותה, יחד עם עמותת המקור, ומרכז אפריקה באוניברסיטת בן גוריון שבנגב את פרויקט אפריקה, במסגרתו נשלחו מחשבים שאין בהם שימוש (תרומת עמותת המקור) על ידי סטודנטים הנוסעים להשתלמות באפריקה, לצורך הקמת כיתות מחשבים באיזורים באפריקה בהם אין מחשבים ואין גישה לאינטרנט. עמותת ויקימדיה ישראל השתתפה בפרוייקט זה בהתקנת גירסאות סטטיות של ויקיפדיה בשפות הרלוונטיות לאיזורים אלה, ובכך הנגישה תכנים והפיצה ידע חופשי בהתאם למטרות קרן ויקימדיה. פרויקט זה הפך לאחד הפרוייקטים הידועים של העמותה ברחבי העולם, וסמל לשיתוף פעולה בין גופים שונים למען שינוי חברתי. הפרוייקט נעשה בלא עלות כספית מטעם העמותה. ועדת הביקורת סבורה כי פרויקט זה מדגים כיצד יכולה העמותה לפעול בתקציבים מועטים ולבצע שינויים חברתיים גדולים, וממליצה להמשיך בפרוייקטים דומים גם בעתיד.

4.ג. קידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות, ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים

5.4 במסגרת מטרתה של העמותה לקידום הבירור והמחקר של שאלות חברתיות, תרבותיות ויישומיות הנוגעות לתכנים חופשיים, אירגנה העמותה את כנס "אקדמיית ויקיפדיה" השני לשנת 2010 אשר נערך בבניין "מקסיקו" של הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל-אביב ב-14 ביוני 2010. בכנס התארחו מר סמיואל קליין, חבר הוועד המנהל של קרן ויקימדיה העולמית, וכן פרופ' ויקטור מאייר שנברגר ראש המרכז לחקר מדיניות מידע וחדשנות באוניברסיטה הלאומית של סינגפור. הכנס כלל הכנס כלל שלושה מושבים : שימוש בטכנולוגיות ויקי באקדמיה ובלימודים אקדמיים - מושב בהנחיית פרופ' שיזף רפאלי; שימוש בטכנולוגיות ויקי במערכת החינוך ובבתי הספר - מושב בהנחיית ד"ר דני בן צבי; שימוש בטכנולוגיות ויקי ככלי לשיתוף בקהילת חוקרים בין לאומית - מושב בהנחיית פרופ' ניב אחיטוב. בכנס התארחו כ-200 משתתפים, כ-20 מרצים, והוא זכה לתהודה תקשורתית רבה. ועדת הביקורת בדקה את אירגון הכנס. באירגון הכנס נלמדו הלקחים וממצאי ועדת הביקורת בדוח הועדה לשנת 2009, ולקחים אלה יושמו על ידי העמותה. יחד עם זאת, ועדת הביקורת מצאה ליקויים נוספים בארגונו של הכנס :

5.4.1 האיחור במשלוח הקול הקורא למרצים וקביעת המועד המאוחר בשנה האקדמית הביא להיענות דלה.

5.4.2 הארגון הלוגיסטי של הכנס החל באיחור, דבר אשר הביא לעלויות גבוהות מהצפוי. אירגון מוקדם יותר היה מאפשר בדיקת מחירים מוקדמת והפחתת עלויות.

5.4.3 על מנת לחסוך בעלויות הוצבה רק עמדת רישום אחת. עובדה זו גרמה לתורים בראשית יום הכנס, ולאיחור בפתיחת הכנס.

5.5 בעקבות הערות אלה של ועדת הביקורת נערכה ישיבת לקחים עם ועד העמותה, ולקחים אלה הופנו ויושמו באירגון הכנס שנערך בשנת 2011 בחיפה.

5.6 פעילות נוספת שנעשתה במסגרת מטרה זו של העמותה היא פעילותה בתכנון כנס ויקימניה, אשר נערך בשנת 2011. בשנת 2010 נערכו פעולות הכנה רבות לכנס זה, כמפורט בהמשך.

5.ג. קידום וייזום של פעולות התנדבותיות למען המטרות העמותה

5.7 במסגרת מטרתה זו, יזמה העמותה אירועים למען קהילת הכותבים, ובהם ארגון כנס עשור לוויקיפדיה, אשר ארגונו התבצע בחודש האחרון של שנת 2010, והכנס עצמו נערך בינואר 2011 (כמפורט להלן).

ג.6. פעילויות נוספות

5.8 פעילות נוספת שננקטה ביוזמת ועד העמותה בשנת 2010 היתה השתתפות חברי הוועד ומספר חברי עמותה המעוניינים בכך בסדנת גיוס תרומות (עלות סדנא זו שולמה בפועל בשנת 2011 ותופיע בתקציב 2011). סדנא זו נועדה ליתן לחברי העמותה העוסקים בגיוס חסויות ותרומות כלים טובים יותר לגיס תרומות אלה. על מנת לחסוך בעלויות, השתתפו בסדנא גם חברי עמותת המקור, והעלות נחלקה בפועל בין שתי העמותות. ועדת הביקורת סבורה כי עצם ההשתתפות בסדנא היתה חיובית, כמו גם ההחלטה לחלוק בעלויותיה, אולם הכלים אשר נלמדו במסגרת הסדנא ושיטות העבודה לא יושמו ואינם מיושמים. ועדת הביקורת ממליצה לוועד העמותה לעשות שימוש בכלים ובשיטות העבודה שהוקנו לחברי העמותה במסגרת סדנא זו.

ד. התייחסות לפעילות העמותה בשנת 2011:

6. בשל השלב המאוחר בשנה בביקורת על הדוחות הכספיים, ולאור העובדה כי שנת 2011 עומדת להסתיים, תתייחס ועדת הביקורת להתנהלות ועד העמותה ולאירועים ופעילות העמותה בשנת 2011:

6.1 במהלך שנת 2010 החלה העמותה להכין את כנס ויקימניה, הכנס העולמי של תנועת ויקימדיה. העמותה, שזכתה במכרז לארח את הכנס בחיפה, הטילה את אירגון הכנס על צוות מתנדבים. הכנס שנערך באוגוסט 2011 זכה להצלחה רבה, והיה הגדול והטוב שבכנסים שנערכו עד כה ברחבי העולם על ידי התנועה. בכנס, שנמשך שלושה ימים, נכחו כ-730 משתתפים, מלמעלה מ-50 מדינות שונות, אשר שמעו למעלה מ-150 הרצאות. ועדת הביקורת לא תתייחס בדוח זה לכנס ולאירגונו, וביקורת זו תינתן במסגרת הביקורת על הדוחות הכספיים של שנת 2011.

6.2 בשלהי שנת 2010 אירגנה העמותה אירוע חגיגי לרגל עשור לאתר ויקיפדיה. אירוע זה נערך בקולנוע לב בתל אביב ונכחו בו כ-200 משתתפים. הכנס זכה להצלחה רבה. ועדת הביקורת תציין כי ההכנות לכנס זה החלו באיחור רב, והיה מן הראוי להתחיל ולהתכונן לאירוע במועד מוקדם יותר. יחד עם זאת מדובר באירוע מוצלח, אשר בוצע בתקציב מועט ביותר.

6.3 ועדת הביקורת התריעה בפני ועד העמותה כי מספר המתנדבים בעמותה מועט יחסית להיקף הפעילות. על ועד העמותה לפעול למציאת מתנדבים נוספים ומקורות מימון נוספים על מנת לאפשר המשך העבודה על הפרויקטים הרבים. צעד שננקט עוד בשנת 2009 בשל הערה זו היה שינוי תקנון העמותה והחלטה על החזרי נסיעות בתחבורה ציבורית לחברי העמותה על פעילותם (במסגרת המותר בחוק) וזאת על מנת לעודד פעילים נוספים להצטרף לפעילויות העמותה, ולהשתתף בישיבותיה. צעד נוסף שננקט (בשנת 2011) היה הפחתת דמי החבר בעמותה באופן משמעותי. צעדים אלה לא הועילו, ומספר המצטרפים לעמותה קטן ביותר.

6.4 בהתייחס לקביעת יעדי העמותה לשנת 2011, יעדים אלה נקבעו אך ורק בשלהי חודש ספטמבר 2011 (במסגרת דיון היעדים והתקציב לשנת 2012). אמנם העמותה עסקה באירגון כנס ויקימניה, אשר דרש את מלא משאבי העמותה, אולם מן הראוי היה להגדיר יעדים ופעילות שנתיים בשלב מוקדם יותר בשנה. בהתאם מצפה ועדת הביקורת מועד העמותה כי יקבע לוח שנה מסודר במסגרתו בחודש ספטמבר מידי שנה יערך דיון יעדים ומטרות ויקבע תקציב העמותה לשנה שלאחר מכן.

6.5 ועדת הביקורת משבחת את יו"ר העמותה על שהנהיג נוהל מסודר לפרויקטי העמותה במסגרתו ראשי הפרויקטים מגישים הצעה מסודרת לועד העמותה לאישור, וכן נדרשים לדווח על התקדמות הפרויקטים. יחד עם זאת נוהל קבלת ההחלטות בעמותה אינו תקין, הדיון בהצעות נמשך לעיתים זמן רב (ואף יותר מחודשים), ולעיתים החלטות מתקבלות כ"ברירת מחדל" כאשר מספר מחברי הועד אינם מצביעים ואינם משתתפים בהחלטות, ולא מתקבלת בסופו של דבר החלטה רשמית מסודרת. אף שמדובר בהחלטות המתקבלות ברוב הנדרש בתקנון העמותה, אין מדובר במנהל תקין, ועל כל חברי הועד להשתתף בכל הדיון וההצבעות הנערכות. ועדת הביקורת מצפה מועד העמותה לקבל החלטות תוך זמן סביר, ולהשיב לפונים לוועד במועד.

6.6 ועדת הביקורת העירה לועד העמותה כי טפסים המוגשים לרשם העמותות מוגשים שלא בהתאם להנחיות רשם העמותות, ומצפה כי נהלי הרשויות יקוימו כראות.

6.7 ועדת הביקורת מצפה מועד העמותה לדרוש ולקבל ממנהלי הפרויקטים השונים דיווחים שותפים, ולעדכן את הוועד בכל החלטות המתקבלות בפרויקטים אלה באופן רציף (דבר שלא נעשה במספר פרויקטים).

ה. סיכום והמלצות:

7. חברי ועדת הביקורת של העמותה מכותבים באופן שוטף לכל התכתובות הפנימיות של ועד העמותה, והם מעירים ומאירים באופן שוטף לתכתובת זו בצורה אלקטרונית. ועדת הביקורת עוקבת באופן שוטף אחרי השימוש בסעיפי תקציב העמותה ואחר פעילותה של העמותה בהתאם למטרותיה. ועדת הביקורת מצפה מחברי הוועד להתייחס לביקורת בונה זו באורח אוהד וקשוב.

8. אשר על כן הננו ממליצים לאסיפה הכללית לאשר את טיוטת הדוחות הכספיים והדוחות המילוליים.